

kao jedan od najvažnijih zadataka postavlja se pitanje okvalificiranja poljoprivrednih radnika.

Prema sadašnjim propisima poljoprivredni radnici mogu steći kvalifikacije praktičnim radom na gospodarstvu uz polaganje odgovarajućeg stručnog ispita. S tim u vezi pri određenim Narodnim odborima kotareva postoje komisije za polaganje ispita za kvalificiranog, odnosno visokokvalificiranog radnika. Komisije za kvalificirane radnike postoje kod Narodnih odbora kotara: Daruvar, Dubrovnik, Gospić, Križevci, Makarska, Našice, Osijek, Pula, Sisak, Slav. Požega, Split, Šibenik, Varaždin, Vinkovci, Virovitica, Zadar i Zagreb; za visokokvalificirane poljoprivredne radnike pri Narodnom odboru kotara: Gospić, Križevci, Osijek, Pula, Slav. Požega, Split i Zagreb.

Radnici, koji žele steći kvalifikaciju, trebaju imati određen broj godina radnog staža na poljoprivrednim radovima i položiti ispit, koji se sastoji od praktičnog i teoretskog dijela. Da bi se olakšalo spremanje radnika, za ispite Udruženje je izdalo skripta (priručnike) za sve predmete pojedinih zanimanja kako iz općih, tako i iz stručnih predmeta.

Skripte su izrađene za kvalificirane i visokokvalificirane radnike. U poljoprivrednoj struci mogu se steći kvalifikacije za slijedeća zanimanja: ratar, vinogradar, voćar, povrćar (vrtlar), traktorist, podrumar, govedar, svinjar, konjar, ovčar, peradar, ribnjačar. Za sva ova zanimanja postoje skripta, a isto tako i za opće predmete, koje treba polagati svaki radnik: hrvatski jezik, osnovi kemije i biologije, računstvo i geometrija, ustav i radno zakonodavstvo, organizacija poduzeća i higijensko-tehnička zaštita pri radu.

Prema dosadašnjim podacima samo u toku zime 1956/57. oko 600 poljoprivrednih radnika položilo je ispite i steklo kvalifikacije. Po prestanku većih poljoprivrednih radova moći će se ove jeseni i zime pristupiti još većem osposobljavanju radnika za polaganje ispita, tako da će postojeći stalni radnici na gospodarstvima, koji imaju potreban staž i praktično znanje, polaganjem ispita steći kvalifikaciju, odnosno visoku kvalifikaciju. Za što uspješnije provođenje ove akcije trebat će se založiti sama gospodarstva, sindikalne podružnice, a Udruženje sa svoje strane pružit će kao i dosada potrebnu pomoć.

S. M.

IZ POLJOPRIVREDNE KOMORE

Provedba proizvodnih pokusa u poljoprivrednoj proizvodnji značajan je doprinos za ostvarenje optimalne proizvodnje

U Republičkom fondu za unapređenje poljoprivrede za ovu godinu predviđeno je 50 milijuna dinara za provedbu produkcionih pokusa. Cilj je ovih pokusa, da se rezultati rada naučno istraživačkih ustanova provjere u proizvodnim uvjetima, kako bi se došlo do najboljih proizvodnih procesa, koji će omogućiti postizavanje maksimalnih prinosa u svim granama poljoprivredne djelatnosti.

Provedbom ovakvih pokusa rezultati rada naših naučno-istraživačkih ustanova unositi će se u široku praksu, a provjereni rezultati, koji će se dobivati u proizvodnim uvjetima i u zajednici s našim najboljim dobrima i zadružnim ekonomijama

brzo će se širiti u praksu u cilju postizavanja maksimalnih prinosa.

U ovome radu sudjeluju naučno-istraživačke ustanove i proizvođači, te se u tome radu uzajamno potpomažu. Naučno-istraživačke ustanove u stvari razrađuju čitav proizvodni proces u cilju postizavanja maksimalne proizvodnje po jedinici površine, a istodobno one rukovode izvođenjem ovih pokusa. Pomenute ustanove dužne su pomoći i pratiti cjelokupno izvođenje čitavog proizvodnog procesa, kako bi u slučaju opravdane nemogućnosti izvršenja propisanih mjera mogli izvršiti stručnu, ali nužnu promjenu. One istodobno snose i punu odgovornost za provedbu ovakvih pokusa.

Iz sredstava republičkog fonda za unapređenje poljoprivrede snažaju se i troškovi za provedbu ovakvih pokusa. Za podmirenje troškova oko razrade proizvodnih procesa u cilju maksimalne proizvodnje, kao i za podmirenje troškova obilaska pokusnih objekata, davanja stručne pomoći, predviđa se po jednom pokusnom mjestu za:

- pšenicu, kukuruz, ozimu zob, ječam, suncokret, djetelinsko-travne smjese i rajčicu po Din 300.000.—
- krumpir i šećernu repu Din 400.000.—
- u stočarstvu za mliječne far-me od 500.000.— do 1.000.000.— Din, a za tov bekona od 400—800.000.— Din i t. d.

Osim toga za potpuno ostvarenje planirane proizvodnje isplatit će se i nagrada progresivno prema površini, odnosno broju grla, prinosu po jedinici površine i rentabilitetu po jedinici proizvoda.

Tabelu progresivnog nagrađivanja izradit će naknadno posebna komisija Polj. šum. komore NRH.

Za provedbu produkcijskih pokusa sklapa Polj. šumarska komora NRH ugovore s odgovarajućim socijalističkim gospodarstvima, a sva plaćanja obaviti će se preko izvađača pokusa. Izvađač pokusa nadalje ima ugovor s naučno-istraživačkom ustanovom, odnosno onom stručnom organizacijom, koja je nosilac stručne pomoći. Tim ugovorom reguliraju se međusobni odnosi i način pružanja pomoći.

Na području Hrvatske postavili su se u ratarstvu proizvodni pokusi u uvjetima suhog ratarenja s kulturom kukuruza, pšenice, šećerne repe, proljetne sadnje krumpira, suncokreta, ozimog ječma, ozime zobi, ljetne sadnje krumpira, s livadama, djetelinsko-travnim smjesama i rajčicom na ukupno 55 pokusnih mjesta.

Površina pojedinog pokusnog mjesta ovisna je o kulturi i rajonu, gdje se takav produkcijski pokus postavlja. Isto tako i kod očekivanih prinosa postoji razlika između prinosa, koji se smatraju minimalnim za I. proizvodni rajon, od prinosa koji se smatraju minimalnim za ostalo područje. Tako će se na pr. s ovim

pokusima boriti za postizavanje sljedećih prinosa kod:

kulture	u I. raj.	na ostalom području
kukuruz	7.000	6.000
pšenice	4.500	4.000
ozime zobi	4.000	3.500
šećerne repe	45.000	—
suncokreta	3.000	—
krumpir ljetne sadnje	20.000	20.000.

Kod djetelinsko-travnih smjesa, livada i pašnjaka za I. i IV. rajon 33 posto više od suhod ratarenja, a u II. rajonu 25% više.

U stočarstvu su organizirani proizvodni pokusi za proizvodnju mlijeka, tov goveda, uzgoj bekona, proizvodnju jaja, i merino ovaca na ukupno 15 gospodarstva.

Kod proizvodnje mlijeka treba se boriti za prosječnu godišnju proizvodnju mlijeka po kravi i to kod simentalke pasmine do 3600 litara mlijeka godišnje sa 3,6% masti, a kod Istočno-frizijske 4500 lit mlijeka godišnje sa 3,5% masti. Kod ovoga je važno spomenuti, da cijena koštanja litre mlijeka ne smije biti veća od 20.— Din. Tako na primjer kod proizvodnje bekona treba se postići optimalna težina od 85 do 95 kg po komadu sa starošću od 7 do 8 mjeseci, a da za kg prirasta žive vage ne utrošimo više od 4 kg ječmenih krmnih jedinica. U peradarstvu treba se boriti, da proizvodnja po nosilici ne bude manja od 180 kom jaja na godinu.

U vinogradarstvu su također postavljani proizvodni pokusi na 14 mjesta. Kod ovih pokusa maksimalni prinos po ha kroz 3 godine nakon stupanja u puni rok treba biti za 100% veći od dosadašnjeg prosječnog prinosa užeg vinogradarskog područja, na kome se provodi pokus, a da kod toga proizvodna cijena grožđa ne bude viša od 15 do 20 Din.

U voćarstvu su proizvodni pokusi postavljani na 20 mjesta, a izvodit će se na kulturi jabuke, breskve, kajsijske, višnje, badema, kruške, lješnjaka, malina, crnoga ribizla i jagoda. I ovdje se maksimalni prinosi po ha računaju, kao prosjek za 3 godine pune rodnosti kod jabuka sa 250 mtc, krušaka 250 mtc, kajsijska

200 mtc, malina 70 mtc, crnog ribizla 65 mtc i jagoda 70 mtc.

Napominje se da je osim ovih pokusa po istim principima postavljen na području NRH još 41 savezni proizvodni pokus, koji se financira iz sredstava Saveznog fonda za unapređenje poljoprivrede, i to u:

a) ratarstvu	20	pokusa
b) stočarstvu	14	„
c) voćarstvu	4	„
d) vinogradarstvu	3	„

Pregled svih postavljenih (republičkih i saveznih) proizvodnih pokusa na području NR Hrvatske navodimo u prilogu ovoga članka.

Ovim pokusima ustanovit će se, koji tehnološki procesi, i u kojima prilikama daju najpovoljnije rezultate. Cjelokupni pokus pratit će se za cijelo vrijeme trajanja i po ekonomskim pokazateljima, i na kraju pokusa na temelju iscrpne analize prikupljenih podataka dobit će se stvarna računica rentabilneta tako postavljenog tehnološkog procesa. Ta računica treba da pokaže ekonomsku opravdanost ovakva načina proizvodnje u budućnosti, a time je učinjen daljnji napredak u povećanju obima i kvalitete poljoprivredne proizvodnje u našim prilikama.

ing. D. M.

NAJNOVIJI PROPISI IZ PODRUČJA POLJOPRIVREDE

Da bi se poljoprivrednim stručnjacima na terenu skrenula pažnja na sve objavljene Uredbe i propise iz područja poljoprivrede, nastojat ćemo u buduću, da u svakome broju »Glanika« navedemo u kratkom prikazu uredbe, koje su međuvremeno donesene iz ovoga područja. Od 1. maja o. g., pa na ovamo doneseni su iz područja poljoprivrede slijedeći propisi:

1. U Sl. listu broj 18/57 od 1. V. 1957. na strani 330 donesena je Odluka o učešću investitora u troškovima investicija, koje se financiraju iz OIF-a. U ovoj odluci točno je precizirana visina učešća za sve namjene iz područja poljoprivrede, pa se kod razrade programa investicijske izgradnje, kao i razrade zahtjeva za kredite iz područja poljoprivrede treba pridržavati propisa navedenih u citiranoj odluci.

2. U Sl. listu broj 19/57 od 8. maja 1957. na strani 341 donesena je Rezolucija o perspektivnom razvoju poljoprivrede i zadržavanja.

Materijal ove Rezolucije služit će agronomima na terenu prilikom razrada perspektivnih planova za društvenih organizacija, kao i poduzeća na opće društvenom sektoru, a isto tako kod razrada perspektivnih planova razvitka poljoprivrede na području odgovarajućeg kotara.

3. U istom Sl. listu na str. 352-354 navedene su Naredbe o izmjeni rješenja najviših prodajnih i otkupnih

cijena duhana iz roda 1957. godine, kao i uzance za pojedine vrste i klase duhana. U vezi s time je u Sl. listu broj 20/57 od 15. V. o. g. donesena i Naredba o određivanju uvjeta pod kojima se može vršiti kontrahiranje duhana.

4. U Sl. listu broj 21/57 od 22. maja 1957. na strani 364 donesena je odluka o izmjenama i dopunama Naredbe o davanju regresa kod kupovanja opreme i rez. dijelova za potrebe poljoprivrede. A istodobno je doneseno i Rješenje o izmjenama i dopunama Spiska polj. strojeva, sprava i uređaja, na koje se odnosi regres. Ovo je osobito važno s obzirom na podnašanje zahtjeva proizvođačkih organizacija za kredite u svrhu nabavke opreme iz domaće proizvodnje, a prema postojećim propisima glavne centrale Narodne banke FNRJ.

U vezi ove točke izašlo je u Sl. listu broj 27. od 26. lipnja o. g. još jedno Rješenje o izmjenama i dopunama Spiska polj. strojeva, sprava i uređaja, na koje se odnosi regres.

5. S obzirom na stvaranje zaliha sjemena crvene djeteline u lokalnoj trgovačkoj mreži i kod sjemenskih poduzeća objavljena je u Sl. listu broj 22/57 na strani 385 Naredba o maksimalnoj stopi kamata na kratkoročne kredite za stvaranje zaliha sjemena crvene djeteline.

6. U svrhu osiguranja poljoprivredne proizvodnje pojedinih poljopriv-

vrednih organizacija donesena je u Sl. listu broj 23/57 od 5. VI. 1957. Odluka o davanju kredita za pokriće negativne razlike pri raspodjeli ukupnog prihoda poljoprivrednih organizacija. Ova Naredba omogućuje poduzećima, koja su završila poslovanje s gubitkom u godini 1956. nesmetani daljnji rad na način, da se za nastalu negativnu razliku uzme srednjoročni kredit u svrhu pokrića te razlike.

U istom Sl. listu objavljena je i odluka o uvjetima proizvodnje i davanja premija poljoprivrednim proizvođačima za proizvedeno i prodano sortno sjeme pšenice iz roda godine 1957. Tom je prilikom istodobno doneseno i Uputstvo za provedbu ove odluke. Obe odluke veoma su važne s obzirom na tehniku regresiranja premije, kako za same proizvođače, tako i za poduzeća, preko kojih će se prometnuti sjemenska roba.

7. U Sl. listu broj 24/57 od 12. lipnja o. g. donesena je Uredba o iz-

mjenama i dopunama Uredbe o pokrivanju gubitka, koje poljoprivredne organizacije pretrpe od izvanrednih poplava i podzemnih voda. Ovo je osobito značajno za područja, koja su zbog neizvedenih regulacionih radova češće izvrgnuta periodičkim poplavama.

8. U istom Sl. listu objavljena je i odluka o davanju kredita članovima zadruga i drugim individualnim poljoprivrednim proizvođačima za unapređenje poljoprivredne proizvodnje. Ovi se krediti mogu dobiti samo putem odgovarajućih zadrugnih organizacija, a na bazi kooperacije. S obzirom na činjenicu, da se ovome sistemu rada obraća velika pažnja, to je i pitanje kreditiranja ovakvoga rada veoma značajno.

U Sl. listu broj 26/57 od 22. lipnja o. g. objavljena je Naredba o utvrđivanju doprinosa za rezervni fond, doprinosa za društvene investicione fondove i za sredstva za samostalno raspolaganje, kao i dijela dobiti za budžete za godinu 1957.

ing. D. M.

Iz stranih zemalja

PROIZVODNJA POVRĆA U STAKLENICIMA ZAGRIJAVANIM TERMALNOM VODOM U KJUSTENDILU

U našoj državi ima mnogo termalnih vrela, čija bi se topla voda mogla upotrebiti za zagrijavanje staklenika za proizvodnju ranog povrća. Opisat ću ukratko staklenike u Kjustendilu, kao i najvažnija iskustva u uzgoju rajčica i krastavaca u istom mjestu da bi eventualno to poslužilo kao orijentacija za naše prilike.

Termalna voda u Kjustendilu ima temperaturu od 74 do 76° C na izvoru i pritjecaj vode od 60 litara u sekundi. Već 1914. godine sagrađeno je u Kjustendilu kupalište i lječilište, a 1946. god. osnovano je državno gospodarsko poduzeće (Državno stopanjsko predprijatije) »Oranžerija«, koje ima 7 blokova staklenika, svaki od 1 dekar (1.000 m²), dakle ukupno 7 dekara (0,7 ha). Od toga 6 blokova staklenika otpada na tipove za uzgoj rajčica, a jedan za uzgoj krastavaca.

Na površini od 420 m² klijališta uzgaja se paprika.

Iz pojedinih izvora (za sada ih ima pet kaptiranih) ide voda u sabirni bazen (sabirnik), iz kojega vodi cijev u kupalište, a od tuda se grana pet odvoda: dva u još postojeća dva kupališta, jedan u gradsko cvjećarstvo, jedan u inkubatorsku stanicu i — jedan u staklenike za proizvodnju povrća (Oranžerije). Nakon upotrebe u pojedinim postrojenjima, toplu vodu iskorišćuje građanstvo (pojedini bunari u gradu), te je ujedno sagrađena javna praona za rublje, u koju dolazi preostala topla voda iz staklenika.

Iz sabirnika vodi cijev, koja je smještena duboko oko 2,5 m u tlu, a dimenzija je 60 × 60 cm i izgrađena od betona, a ta cijev vodi, kao što sam spomenula, do glavnog ku-